

УДК 78.6У

*Ірина Довгалюк, Юрій Рибак***БОГДАН ЛУКАНЮК:
ОРГАНІЗАТОР НАУКИ, ПЕДАГОГ, УЧЕНИЙ**

Уперше висвітлено вагомий доробок провідного українського етномузиколога, очільника львівської типологічної школи, завідувача кафедри музичної фольклористики ЛНМА ім. М. Лисенка, професора, кандидата мистецтвознавства Богдана Луканюка. Подано стислі біографічні відомості, проаналізовано наукову спадщину та педагогічні напрацювання вченого, визначено його роль у розвитку української і європейської етномузикології.

Ключові слова: *Богдан Луканюк, етномузикологія, львівська типологічна школа, навчальний процес, етномузикознавчі дослідження, етномузикознавчі конференції.*

Сучасна українська етномузикологія перебуває на роздоріжжі плюралізму концепцій і вибору стратегічного напрямку свого подальшого розвитку, особливо з урахуванням інтеграційних процесів у світову гуманітарну науку. Унікальна можливість спостерігати та вивчати релікти фольклорної традиції в реальному контексті або ж із пам'яті кращих носіїв, помножена на багатий досвід вітчизняної народознавчої науки, забезпечує всім необхідним для здійснення поглиблених ареально-типологічних досліджень, призначених реконструювати архаїчну етнокультурну картину, а відтак історичні процеси на нашій етнічній території. Це до певної міри віддаляє українську музичну фольклористику від західноєвропейської та американської етномузикології з її пріоритетним напрямом музичної антропології, а відтак із відмінними методиками та ціннісними орієнтирами, та водночас свідчить про її власний самодостатній шлях.

Передові позиції в українському порівняльному музикознавстві тривалий час посідає львівська типологічна школа, базові положення наукових досліджень якої започаткували славетні Станіслав Людкевич і Філарет Колесса. Неодноразово свою прихильність до поглядів львів'ян демонстрував і Климент Квітка. Згодом напрацювання видатних попередників плідно розвинули спершу Володимир Гошовський, а відтак – нинішній очільник львівської школи професор Богдан Луканюк.

Запропоновані в заголовку дефініції надто скупо відображають багатогранність доробку і значущість постаті Професора для його колег, учнів і послідовників. Учений, організатор науки, педагог, збирач, транскриптор, видавець, редактор, термінотворець, публіцист, пропагандист народномузичної культури – за всім цим стоїть Людина, яка безкінечно віддана рідній землі у всіх своїх починаннях та діяннях і яка щедро віддячує результатами плідної праці за благо займатися улюбленою справою.

Представлений у цій публікації творчий портрет Професора – перша спроба двох його учнів у загальних рисах охарактеризувати доробок свого Вчителя, визначити внесок проф. Богдана Луканюка в сучасне етномузикознавство та етномузичну педагогіку. Очевидно, що ці нариси далекі від вичерпності та навіть об'єктивності, оскільки Професор і надалі активно продукує науковий матеріал, реалізуючи осягнене за довгі попередні роки, а належну оцінку його напрацюванням може дати хіба її величність Історія.

Життєпис

Стислі біографічні штрихи гласять, що народився Б. Луканюк 12 квітня 1947 року в багатому на мистецькі і просвітницькі традиції славному покутському місті Коломия на Станіславщині (тепер – Івано-Франківщині), в інтелігентній родині з давнім місцевим корінням. Тато Степан – учитель скрипки, завуч Коломийської музичної школи, автор популярних дитячих п'єс для скрипки, мама Марія (з дому Арсенич) – випускниця Учительської семінарії, певний час працювала в загально-освітній школі. Музичні знання майбутній учений здобував у Коломийській музичній школі (1962) та Дрогобицькому музичному училищі (1966, клас скрипки, вчителі – М. Рuzічнер, Р. Рубінгер; Т. Ковалик, Я. Сорокер, С. Барам), після закінчення якого працював у мальовничому бойківському містечку Турка на Львівщині завучем місцевої музичної школи і викладачем гри на скрипці та музично-теоретичних дисциплін (1966–1968).

Ще в училищі зрозумівши, що саме музикознавство, а не скрипка, є його справжнім покликанням, Б. Луканюк вступив 1967 року на теоретико-композиторський факультет Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, де навчався у класі видатного вченого, професора, доктора мистецтвознавства Стефанії Павлишин та 1972 року захистив під її керівництвом дипломну роботу на тему „Принципи тематичного розвитку”.

Щоправда, окрім занять власне спеціальністю, Професор зацікавився й мало-популярною тоді музичною фольклористикою. На таке захоплення допитливого студента вплинули його інші, не менш імениті, консерваторські вчителі – проф. С. Людкевич і доц. В. Гошовський. Перший зачепив Б. Луканюка, можливо, не стільки своїми глибинними знаннями зі сфери музичної фольклористики, які видатний мистець не особливо демонстрував перед студентами, скільки великим авторитетом та виваженою життєвою і педагогічною позицією, зокрема підтримавши не раз молодого Богдана в його зацікавленні народномузичної культурою. Усе ж головний етномузикознавчий вишкіл Професор здобув під час відвідин фольклорної секції Студентського наукового товариства, якою керував В. Гошовський. Цей учений зумів не лише організувати навколо себе зацікавлених студентів, а й розбудити в них справжній науковий інтерес до народномузичної творчості. Із тогочасної фольклорної секції вийшло ціле покоління етномузикознавців, серед яких, окрім проф. Б. Луканюка, також проф. Ігор Мацієвський, доц. Михайло Мишанич, Юрій Сливинський, Ярослав Бодак, Любомир Кушлик, Василь Зеленчук та ін.

Після закінчення консерваторії проф. Б. Луканюк продовжив навчання, вступивши до аспірантури при Науково-дослідному відділенні Ленінградського інституту театру, музики та кіно (тепер – Російський інститут історії мистецтв у Санкт-Петербурзі). Результатом праці молодого вченого став успішний захист 1980 року кандидатської праці „Народнопісенний тематизм у творчому стилі Миколи Леонтовича” (наукові керівники – доктор мистецтвознавства, професор Генріх Орлов; доктор мистецтвознавства, професор Аркадій Климовіцький).

З 1976 року Професор працює у Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка (нинішній музичній академії): спершу на посаді старшого викладача, з 1983 року – доцента кафедри теорії музики, а з 1997 – професора кафедри музичної

фольклористики. У 1990 році вчений став завідувачем кафедри історії української музики та фольклористики, а 1991 року очолив кафедру музичної фольклористики.

Одночасно проф. Б. Луканюк – провідний науковий співробітник Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнології при кафедрі музичної фольклористики (з 1996), а з 1997 до 2005 року також і професор кафедри музичного фольклору Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Останні десять років Професор, фактично не полишаючи праці в Академії, вивершує основні опуси свого життя, матеріалізує свій досвід і знання в друкованих власним коштом фундаментальних монографіях. Також проф. Б. Луканюк бере активну участь у підготовці та реалізації різноманітних наукових і педагогічних проєктів кафедри і лабораторії.

Організатор науки

У 1988 році, із виходом на пенсію основного куратора музичної фольклористики у Львівській консерваторії Юрія Сливинського, проф. Б. Луканюк очолив у вищій етномузикологічну роботу, взявши під опіку все те, що було пов'язано з викладанням і дослідженням народної музики. На той час музично-фольклористичним осередком у консерваторії був Кабінет народної творчості, який головно обслуговував навчальний процес. Завдяки ініціативі Професора вже за два роки, у квітні 1990-го, наказом ректора Кабінет був реорганізований у Науково-дослідну лабораторію музичної етнографії, а в грудні 1992 року Міністерство культури України надало їй статус Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнології (ПНДЛМЕ).

Новий ранг установи вимагав відповідних змін у всіх напрямках її діяльності: експедиційній, архівній, науковій тощо. Спираючись на європейський досвід улаштування інституцій такого гатунку і власне розуміння потреб сучасної української етномузикології, професор Б. Луканюк взявся налагоджувати та розвивати різні ділянки фольклористичної праці в консерваторії. Завдяки розробленому ним та чітко продуманому плану теренових поїздок практично відразу була різко інтенсифікована, із виробленою науковою стратегією, систематична експедиційна діяльність лабораторії¹. До збирацької роботи було залучено всіх працівників інституції, які керували невеликими студентськими експедиційними групами. Така практика дозволила швидко наповнити якісними фольклорними матеріалами фонограмархів Кабінету, започаткованого ще В. Гошовським². Одночасно в Лабораторії було налагоджено й опрацювання зібраних фольклорних матеріалів, формування основних фондів її фольклорного архіву – звукового, графічного (письмового), рукописного та бібліотечного. Не менш відповідальними завданнями інституції стала й конференційна, видавнича, а також консультативна діяльність. Нині ПНДЛМЕ заслужено утримує статус одного з найбільших центрів дослідження народної музики в Україні та Центрально-Східній Європі.

Важливим напрямком організаційної діяльності проф. Б. Луканюка було налагодження у вищій етномузичній педагогіки. Те, що, на жаль, не вдалося С. Людкевичу,

¹ Докладно про специфіку проведення фольклористичних експедицій, а також інші наукові здобутки львівської типологічної школи див.: [38].

² Сьогодні в архіві ПНДЛМЕ зберігається близько 70 тисяч фонограм. Це найбільша у світі колекція народної музики з теренів Західної України.

який ще в 1950-х роках виступив з ідеєю створення в консерваторії кафедри музичної фольклористики, виявилось під силу його послідовникові. З ініціативи Б. Луканюка 1990 року у виші було засновано кафедру історії української музики та фольклористики, а вже 1991 року, завдяки знову ж таки Професорові, – відкрито першу в Україні кафедру музичної фольклористики. Роком пізніше вченому вдалося започаткувати ще й етномузикознавче відділення на теоретико-композиторському факультеті вишу – також уперше в Україні.

Новаторство та креативність проявилися і в організаційно-конференційній діяльності Професора. Без сумніву, важливим кроком у розвитку вітчизняного квіткознавства стала конференція 1980 року, присвячена столітньому ювілею тоді мало відомого в Україні, належно не оціненого вченого, якого не надто толерувала радянська влада, – Клименту Квітці (1880–1953). Це була взагалі перша у Львові музично-фольклористична конференція і чи не перша в Україні конференція на пошану нашого корифея³. Одним із її організаторів був проф. Б. Луканюк. Восени цього ж року за його ж ініціативи було проведено ще одну фольклористичну конференцію, присвячену 70-літтю публікації двотомника Ф. Колесси „Мелодії українських народних дум”⁴.

Окрема, особливо значуща для української етномузикології сторінка науково-організаційної конференційної біографії Професора – започаткування ним серії „Конференцій дослідників народної музики червоноруських (галицько-володимирських) і суміжних земель” (1990–1997, 2010). Учений дав початок в Україні науковим зібранням принципово нового типу. Конференція стала піонерською фактично майже у всьому.

Насамперед про її формат. За задумом Професора, все, що хотів донести до наукової громади доповідач, публікувалося ще до початку конференції, тож її учасники мали змогу завчасно ознайомитися з матеріалом та бути готовими до дискусії на обрану тему, власне на яку і робився основний акцент. Та й обраний регламент – сорок п’ять хвилин на презентацію доробку одного доповідача – вже свідчив про те, що представлений науковий реферат – це напрацювання не останніх кількох ночей перед виступом, а тривалої дослідницької роботи. Окрім виступів основних доповідачів, на конференції були передбачені круглі столи, переважно тематичні, на яких звучали різні повідомлення, спостереження, інформація про ното-, бібліо-, аудіо-новинки тощо. Проводилися також презентації фольклорних матеріалів – нових експедиційних здобутків.

Конференція з перших її проведень набула неабиякої популярності. До Львова приїжджали вчені не тільки з різних міст України (Києва, Харкова, Одеси, Вінниці, Рівного, Тернополя, Ужгорода та ін.), але й з-за кордону: Польщі, Молдови, Білорусі, Росії, навіть із далеких Америки і Канади. Лише перелік учених-учасників говорить про рівень конференції: Пйотр Дагліг, Анна Чекановська, Збігнєв Пшерембський (Польща); Ігор Мацієвський, Міхаїл Лобанов (Росія); Тамара Варфаламеєва, Галіна Тавлай (Беларусь); Ярослав Мироненко (Молдова), Вільям Генрі Нолл, Антоній Поточняк (США), Андрій Нагачевський (Канада), Софія Грица, Анатолій

³ Про цю конференцію див. рецензії В. Гошовського: [1; 2].

⁴ Див. про це: [41].

Іваницький, Анатолій Завальнюк, Олена Мурзина, Михайло Хай, Надія Супрун-Яремко і багато інших українських учених. На цих наукових зібраннях апробували свої майбутні атестаційні кандидатські праці Олег Смоляк, Богдан Яремко, Богдан Водяний, Ірина Довгалюк, Ірина Клименко та ін. Саме на „червоноруських” конференціях робило свої перші дослідницькі кроки і молодше покоління сучасних українських етномузикологів: Василь Коваль, Ліна Добрянська, Лариса Лукашенко, Юрій Рибак, Володимир Пасічник, Віра Мадяр-Новак, Ірина Федун, Олександр Терещенко та ін. Прикметно, що до Львова з інших міст спеціально приїжджали не лише доповідачі, а й багато тих, хто бажав подискутувати чи просто послухати іменитих учених. Нічого схожого тоді в Україні ще не було. Згодом формат конференції запозичили не лише етномузикологи різних міст й установ, але й представники інших наукових напрямків.

Особливе захоплення викликали видані напередодні конференції матеріали. Варто зауважити, що на той час це дійсно була рідкісна можливість опублікувати наукову статтю. На початках – тексти роздруковували на друкарській машинці і тиражували на ротапринті. Усі публіковані матеріали скрупульозно редагував сам Професор.

Ще одним успішним дітищем проф. Б. Луканюка став започаткований ним 2006 року щорічник „Етномузика” – спеціальна серія наукових збірок Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка. Щорічник пропонувався в модерному на той час форматі і мав містити не лише наукові статті, а й іншу важливу в науковому світі інформацію. Окрім дослідницьких студій, в „Етномузиці” було передбачено такі обов’язкові рубрики як матеріали, педагогіка, автореферати, повідомлення та огляди-рецензії, хроніка. До кожного випуску належало долучати електронні додатки: компакт-диски з поміщеними на них не лише доповненнями до друкованих у щорічнику текстів, а й багато іншої цінної науково-методичної та ілюстративної інформації. Випуски планувалось приурочувати чи то до ювілеїв іменитих дослідників народної музики, чи то важливих подій в історії етномузикознавства. Як писав Професор у передовиці до першого випуску „Етномузики”, важливо, „щоби вона стала трибуною для зацікавлених колег в Україні та за її межами”.

Так врешті і сталося. Усе заплановане сьогодні успішно здійснено. Під незмінним керівництвом шеф-редактора проф. Б. Луканюка світ побачило 12 випусків щорічника, готуються до видання наступні номери. Серед авторів, які представили у збірнику свої напрацювання, – багато вчених як із України, так і з-за кордону.

Педагог

Із початку педагогічної, а водночас і наукової роботи в консерваторії проф. Б. Луканюк подбав про формування кола однодумців. Певний час він працював у команді зі згаданим вище транскриптором і дослідником весільної обрядовості західноукраїнських теренів Юрієм Сливинським, етнохореологом Ларисою Сабан, етномузикознавцем Любомиром Кушликом, але найплідніше – із видатним транскриптором Михайлом Мишаничем. У тандемі з останнім було вироблено спеціальну систему транскрипційних знаків, а головне методичних засад документування (нотації) народних пісень, що згодом знайшло відображення у першій революційній розробці проф. Б. Луканюка „Диференціальний принцип тактування” [9], про що йтиметься

трохи нижче. Також із М. Мишаничем було упорядковано об'ємний том „Народно-вокальна творчість Львівщини”, який готується до видання.

Поступово коло львівських одинаків-ентузіастів етномузикологічної галузі почало розширюватися завдяки молодшій генерації учнів або, як не раз напівсерйозно уточнює Професор, випускників його класу. У процесі виховання він подавав особистий приклад харизматичної відданості своїй професії, демонстрував високий рівень знань і вміння їх системно впорядковувати⁵. У роботі – чи то в її організації, зокрема під час експедицій, чи в написанні наукових текстів – вимагалось чітко дотримуватися заздалегідь визначеного плану, не змінювати орієнтирів і, головне, бути максималістом у всьому.

Перебравши на себе важку ношу народномузичної педагогіки, вже 1988 року Професор розпочав викладання в консерваторії музично-фольклористичних дисциплін за власно розробленим тематичним планом. Студенти проходили такі дисципліни, як „Музичний фольклор”, „Методика польової та транскрипційної роботи”, „Аналіз народномузичних творів”. Зразу ж було активізовано фольклорно-збирацьку діяльність студентів під дбайливим керівництвом досвідчених польовиків.

Замість проходження однієї літньої практики, як це було досі, студенти мусили взяти участь мінімум у трьох експедиційних виїздах: двох групових – як пасивні учасники-слухачі або фонотехніки чи протоколісти після першого курсу та керівники групи на другому курсі (під опікою консультанта), а також у третьому особистому виїзді у терен на третьому курсі. Згодом саме студентські індивідуальні експедиції стали базовою складовою фонду зовнішніх надходжень архіву ПНДЛМЕ. Нічого схожого в українських музичних вишах взагалі ще не було.

Уміння бачити на перспективу та розуміння необхідності системної підготовки молодих кадрів у галузі етномузикознавства вирізняло педагогіку Професора. Вже 1992 року вчений розробив спеціальний „Навчальний план для спеціальності ‘Музичне мистецтво’ спеціалізації ‘Етномузикознавство’”, який складався з 15 дисциплін, серед яких були такі новаторські на той час предмети, як „Вступ до етномузикознавства”, „Музично-етнографічна транскрипція”, „Фольклор народів світу”, „Історія етномузикології” тощо. Роком пізніше на базі теоретико-композиторського факультету відбувся перший набір студентів на етномузикознавчу спеціалізацію.

Розроблений проф. Б. Луканюком навчальний план відзначається продуманістю, логічністю, всеохопністю етномузичної проблематики. Він послужив орієнтиром для формування планів у процесі підготовки фахівців на суміжних за діяльністю структурних підрозділах у різних інших вишах Львова, Києва, Рівного та Харкова, а отже, не втратив своєї актуальності та перспективності й через 20 років.

Укладання планів було лише першим кроком у налагодженні процесу підготовки майбутніх етномузикологів. Сюди входили дисципліни, більшість з яких на той час в Україні ніхто не викладав. Практично повна відсутність відповідних програм для запланованих курсів змусила Професора взятися за їх розробку. Відтак

⁵ У спогадах самого Професора, пов'язаних із постаттю С. Людкевича, вміщено сказані за невимужених обставин дуже влучні слова видатного мистця – вердикт на перспективу своєму учневі: „Добре, що пробує розкласти то по властивих шуфлядках. Ви мусите далі працювати в тім напрямі!”: [20].

з'явилися не просто програми, а розширені програми-конспекти, тобто міні-підручники, які не лише допомагали педагогам-початківцям у плануванні матеріалу, а були суттєвими помічниками при підготовці до лекцій. До того ж учений постійно оновлював і вдосконалював свої напрацювання. Серед підготовлених професором Б. Луканюком програм: „Вступ до етномузикознавства: Програма-конспект” (1995, остання редакція 2006), „Аналіз народномузичних творів: Програма-конспект” (1997, остання редакція 2006), „Музичний фольклор. Порівняльне музикознавство: Програма” (1998, остання редакція 2006), „Методика викладання музично-фольклористичних дисциплін: Програма-конспект” (2006, остання редакція 2014), „Спеціальний клас: Програма-конспект” (2007), „Методика науково-дослідницької роботи: Програма” (2001, остання редакція 2017) та ін.

Для кращого налагодження навчального процесу Професор також запропонував низку навчально-методичних розробок із музично-фольклористичних дисциплін. Зокрема, такі як „Методика збирання. Питальник: [Методичні рекомендації студентам з польової практики]” (1991) і розширене видання: „Пам'ятка студента-практиканта та збирача-початківця: Методичні рекомендації” (2001); „Музично-етнографічна практика: Методичні рекомендації для теоретико-композиторського факультету” (1995); „Аналіз писемного джерела музично-етнографічної інформації: Методичні рекомендації” (1997, остання редакція 2000). Деякі з цих рекомендацій цілком придатні як повноцінний інструктивний матеріал для здійснення самостійної експедиційно-збирацької та кабінетної наукової роботи.

З-поміж методичних напрацювань ученого-педагога варто відзначити хрестоматію „Українська думка про народну музику: Читанка з курсу ‘Вступ до спеціальності’” у двох частинах (2006), яка для зручності користування сучасного студентства підготована в електронному вигляді. У хрестоматії зібрані класичні праці видатних дослідників народної музики: М. Лисенка, П. Сокальського, Ф. Колесси, К. Квітки, С. Людкевича та ін. Більшість поміщених там студій через раритетність часто були не доступними для студентів. Тож така хрестоматія була і є суттєвою підмогою музикознавцям-початківцям в опануванні предмету. Читанка водночас є і добрим прикладом для наслідування та заклик до укладання такого штибу хрестоматій з інших навчальних етномузичних дисциплін.

Говорячи про педагогічні напрацювання Професора, окремо належить спинитись на запропонованій ним для вітчизняної освітньої системи „Концепції викладання музично-етнографічних дисциплін в системі ‘школа – училище – виш’” [16], яка стала підсумком багатолітніх напрацювань ученого-педагога і навіть більше – його викладацьким маніфестом. Відсутність комплексного, поетапного підходу у викладанні народномузичних дисциплін призвела до того, що сьогодні в українських навчальних закладах різного рівня акредитації часто дублюються як плани, так і наповнення курсів. Генеральна концепція проф. Б. Луканюка викладання музично-фольклористичних дисциплін у системі „дитяча музична школа – музичний середній навчальний заклад – вища музична школа”, у якій використано напрацювання як української, так і зарубіжної етномузичної педагогіки, дає засадничі напрямні у вирішенні цієї проблеми. Запропонована Професором логічно продумана і вибудована система отримання музично-народознавчої освіти на всіх навчальних етапах, починаючи від азів – здобуття базових знань, і закінчуючи опануванням

складних етномузикознавчих понять, а відтак написання атестаційної праці, надіємось, урешті буде зауважена освітнім керівництвом та впроваджена у практику.

Приступаючи до розбудови етномузикології в консерваторії, проф. Б. Луканюк вочевидь розумів, що на його плечах тим самим опиняється відповідальність за розвиток галузі загалом у цілій Західній Україні. А для цього необхідні були добре підготовлені кадри. Тож на свої лекції, крім студентів „за списком”, Професор завжди дозволяв ходити і вільним слухачам. Фактично у 1990-ті це була єдина можливість здобути знання з музичної фольклористики: підручників майже не було, наукової літератури – критично мало, та й та часто була недоступним раритетом. Проф. Б. Луканюк це добре розумів і відкрито ділився усім, що знав сам. Унікальною викладацькою майстерністю Професора було те, що він умів не просто навчити, а зацікавити, запалити, що під силу далеко не кожному педагогові. Саме тому серед його учнів-послідовників – продовжувачів справи свого Вчителя – чимало колишніх музикознавців та композиторів, для яких побіжне ознайомлення з музичним фольклором стало згодом справою всього життя.

Особливо ефективними, як видається, були семінари, для участі в яких студентам ставилося комплексне завдання: простудіювати певну наукову статтю (зазвичай К. Квітки), скласти до неї розширений план, підготувати реферат, написати анотацію, резюме і весь текст самостійно видрукувати на машинці. Згодом результати роботи підлягали колективному обговоренню, виносилася справедлива критична оцінка Вчителя, що в сукупності приносило неоціненний досвід наукової теоретичної і практичної роботи. А ще Професор постійно стимулював своїх учнів до формування навчально-методичних розробок, звукових (хрестоматій) і візуальних ілюстрацій до фахових предметів. Навіть одного разу провів свого роду конкурс на кращу лекцію з Українського музичного фольклору, за перемогу в якому вручив придбані за власний кошт винагороди⁶.

Важливим кроком в оволодінні народномузичною спеціальністю стала запроваджена Професором традиція працевлаштування найкращих студентів старших курсів на роботу в ПНДЛІМЕ. Такий початковий вишкіл тут отримали знані сьогодні дослідники народномузичної культури, зокрема Василь Коваль, Юрій Рибак, Ліна Добрянська, Лариса Лукашенко та ін.

Свій педагогічний досвід проф. Б. Луканюк поширював і за межами Львівської академії, намагаючись підтримати колег у рідній сфері та дбаючи про майбутні професійні, добре підготовлені кадри в царині етномузикології. У 1997 році за зразком консерваторського було підготовлено навчальний план для спеціалізації „Музичний фольклор” на кафедрі музичного фольклору Інституту культури (невдовзі Інституту мистецтв) Рівненського державного гуманітарного університету, до укладання його активно долучився тогочасний її завідувач професор Богдан Яремко. Водночас проф. Б. Луканюк не лише був розробником плану, а й взяв активну участь в його практичній реалізації, викладаючи у Рівному протягом кількох років

⁶ За перемогу в такому конкурсі з лекцією „Літній календарний цикл” співавтор цих рядків Ю. Рибак отримав блок імпортованих аудіокасет, які відразу ж дуже знадобилися в польовій роботі. Хтось інший, здається, був винагороджений коробкою дискет – тогочасних електронних носіїв інформації.

як сумісник різні фахові дисципліни. Нині справу Професора тут продовжують його вихованці – доценти, кандидати наук Юрій Рибак і Вікторія Ярмола.

Упродовж понад сорокалітньої викладацької діяльності проф. Луканюка його вишкіл пройшло чимало студентів, магістрантів й аспірантів. Загалом він підготував трьох дисертантів (І. Довгалюк, Ю. Рибак, В. Коваль), чотирьох магістрів (В. Фримерштейн, В. Ярмола, Р. Нярба, Н. Букало), а також тридцять два дипломники, двадцять два з яких виконали суто етномузикознавчі роботи⁷. Вихованці Професора успішно працюють у різних наукових, середніх і вищих музичних інституціях України та зарубіжжя. Це Василь Коваль – кандидат мистецтвознавства, завідувач ПНДЛМЕ ЛНМА ім. М. Лисенка; Ірина Довгалюк – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри української фольклористики Львівського національного університету ім. І. Франка; Лариса Лукашенко – кандидат мистецтвознавства, викладач ЛНМА; згадані вище Ю. Рибак та В. Ярмола; Ольга Коломиєць – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музикознавства ЛНУ та Ірина Федун – асистент кафедри української фольклористики цього ж вишу; Віра Мадяр-Новак – викладач Ужгородського музичного училища ім. Д. Задора та науковий співробітник Закарпатського обласного організаційно-методичного центру культури; Вікторія Фримерштейн – викладач Хмельницького політехнічного коледжу Національного університету „Львівська політехніка”, Роман Скобало – завуч і викладач Львівського музичного коледжу ім. С. Людкевича, Наталя Букало-Гудима – викладач Тернопільського музичного училища ім. С. Крушельницької, Антоній Поточняк – доктор філософії, викладач середньої школи St. Thomas More Catholic School (Католицька школа Св. Томаса Мора, Х'юстон, США) та інші.

Професор Б. Луканюк не лише підхопив естафету львівської етномузикологічної школи та втримав здобуті попередниками за кілька десятиліть позиції, а й зумів організувати навколо себе коло молодших послідовників, які представляють його власну школу з її двома основними напрямками – ареально-типологічним та історичним.

Учений

Окрема вагома сторінка біографії Професора – його наукова діяльність. Славний продовжувач, а водночас невтомний популяризатор і дослідник доробку С. Людкевича та К. Квітки, проф. Б. Луканюк посів достойне місце в українській етномузикології та продовжує генерувати новаторські ідеї і цілі концепції, пов'язані з теоретичним осмисленням природи народнопісенної творчості, а найбільше – її ритмічної будови.

За 45 літ своєї діяльності Професор опублікував понад сотню наукових праць⁸. Мабуть, в етномузикології немає проблематики, де б учений не сказав свого вагомого слова. У його доробку розвідки з теорії музичного фольклору, історії етномузикології, етномузичного регіонування, проблем транскрибування, аналізу та типології народних наспівів, питань термінології, текстології, джерелознавства, бібліографії.

⁷ У т. ч. шестеро – в Рівному.

⁸ У пропонованій публікації наведено лише окремі статті і роботи. Увесь список праць проф. Богдана Луканюка див. на Інтернет-сторінці: [39].

Тож віддаючи належну повагу всім його науковим напрацюванням, варто бодай стисло охарактеризувати кілька важніших наукових досягнень проф. Богдана Луканюка, які стали етапними як для нього, так і для української, європейської та світової етномузикології загалом.

До певної міри зв'язуючою ланкою між музикознавством і етномузикознавством у науковій біографії вченого стала його праця у 1970-х роках над кандидатською дисертацією, яка була присвячена композиторській творчості Миколи Леонтовича. Глибокий аналіз спадщини видатного композитора змусив молодого вченого максимально наблизитись до фольклорних першоджерел, досягнути природу народномузичної творчості та проявити свої системні навички в аналізі пісенних матеріалів і їхньому упорядкуванні.

На момент завершення кандидатської дисертації фахові знання проф. Б. Луканюка у сфері музичної фольклористики були настільки глибокими, що, видається, захист музикознавчої роботи вже став свого роду формальністю; подальша доля назавжди пов'язала молодого вченого з народною музикою. Наприкінці 1970-х років він гучно заявив про себе під час виступів на поважних всеукраїнських і всесоюзних конференціях, а також у кількох публікаціях, де порушувалася серйозна етномузикознавча проблематика.

Вже 1977 року, у першій науковій доповіді на фольклористичну тему „Про чотири розряди пісенних форм”, виголошеній на Всесоюзній нараді з питань каталогізації народних пісень (Львів), учений звернувся до проблеми ритмічної будови народних пісень, що стало лейттемою його подальших творчих пошуків. Наступного року цю ж проблему було розвинуто в наукових тезах „Про метро-ритмічні еталони традиційних мелодій українських пісень” [25], видрукованих у Москві. Порушене в публікації серйозне питання вітальності мелоритмічних форм тривалий час розроблялося вченим і лише нещодавно отримало об'ємне вирішення в монографії „Ритмічна варіаційність у пісенному фольклорі” [29], про яку йтиметься трохи нижче. Водночас проф. Б. Луканюк подбав і про обстоювання інтересів свого „цеху”, а тому у конференційних виступах і в опублікованих 1979 року тезах „Порівняльно-типологічний напрям в українському етномузикознавстві” [31] він активно популяризував ідеї львівської типологічної школи та наголошував на вагомій ролі в її становленні С. Людкевича.

На початку 1980-х молодий науковець уже безповоротно поринув у музичну фольклористику, хоча час від часу ще публікував статті про М. Леонтовича. Спершу він гучно заявив про себе у змістовній публікації „До критики музичних текстів народнопісенної творчості (Про веснянку ‘Вийди, вийди, Іванку’)” [14], видрукованій 1980 року у ленінградському збірнику „Актуальные проблемы современной фольклористики”. У дослідженні вчений, реалізуючи настанови К. Квітки про критику етнографічної інформації, обґрунтовано довів факт фальшивого походження загальновідомої пісні зі збірника О. Рубця, яка масово поширилася у наукових і мистецьких колах та й досі бездумно тиражується назагал у різних формах, зокрема виконуючи роль хрестоматійного зразка в багатьох навчальних і популярних збірниках.

Наступного, 1981 року у вигляді методичних рекомендацій вийшла друком брошура „Типові форми музично-етнографічної документації” [32], у якій представлено надзвичайно скрупульозно розроблені листок збирача та картку записувача,

призначені для грамотної фіксації і подальшого архівного впорядкування експедиційно-польових матеріалів. Таким чином Професор дбав про максимально якісне наповнення фондів фольклорного кабінету і належну їх систематизацію задля використання не тільки у навчальному процесі, а й для поважних наукових цілей. Згодом, у дещо простішій формі, ці аспекти були розвинуті у ще одних, згаданих вище, рекомендаціях – „Пам’ятка студента-практиканта і збирача початківця”.

Вагомим підсумком попередніх етномузикологічних напрацювань Професора стала публікація „Диференціальний принцип тактування” [9], яка водночас накреслила велике коло вирішуваних ним надалі наукових теоретичних проблем та, попри свій невеликий обсяг, здійснила переворот у своїй галузі. У цій роботі тактування – лише верхівка айсберга, оскільки воно відображає правильне усвідомлення природи різноманітної народнопісенної творчості та декларує необхідність нотувати її різними способами, зокрема на рівні відображення тактового розміру та синтаксичного впорядкування музичного матеріалу. Фактично, цей принцип для вітчизняного і не тільки етномузикознавства служить новою концепцією аналітичного осмислення, а відтак графічного документування пісенної творчості, що відповідає рівню докторського дослідження. На жаль, професор Б. Луканюк на довгі роки облюбував для себе лапідарний стиль письма, що в парі з його цілком зрозумілою нетерпимістю до бюрократизму так і не увінчалися здобуттям давно заслуженого вищого наукового ступеня.

Протягом 1990-х років Професор досліджував різні проблеми у царині етномузикології, основними з яких були етнографічне районування, типологія весільних наспівів, жанрова систематика та, традиційно, ритміка народних пісень.

У науковій розробці „Питання методики географічного етномузикознавства й етнографічне районування західноукраїнських земель” [27], положення якої згодом були розвинуті в педагогічній практиці Професора та в роботах його учнів⁹, запропоновано ієрархічний тривірневий поділ етнічних територій, що враховує етнографічний і територіальний устрої – міні-зони/субдіалекти/околиці, підзони/діалекти/округи і зони/наддіалекти/райони. Продовження цього розрізнення на ще вищих рівнях, у межах усієї Західної України, дозволило Б. Луканюкові визначити 24 області, 8 провінцій та 2 краї.

3-поміж багатьох жанрів народнопісенної творчості лише весільний удостоївся спеціальної уваги Професора. Спершу, услід за Ю. Сливинським, він ретельно простудіював унікальні заспіви весільних ладканок, запропонувавши називати їх „передладканками”. Цим міні-композиціям проф. Б. Луканюк присвятив дві публікації [13; 26] та навіть здійснив велику тематичну експедицію. Завдяки дослідженню Професора було встановлено типи передладканок, контури їхніх основних ареалів та кордон поміж двійковими і трійковими ритмічними формами. Наступна розробка на весільну тематику – типологія обрядових наспівів із визначенням структурно-функціональних груп ладканок і пісень: „Спроба типології весільних ладканок і пісень західного Полісся і західної Волині” [34]¹⁰. Джерельним підґрунтям для цього

⁹ Перше практичне впровадження ця розробка, за посильним сприянням самого автора, отримала у керованій ним дисертаційній роботі Ю. Рибак [37], згодом – у дисертаціях В. Ковалю [4] та Л. Лукашенко [35].

¹⁰ Окреме перевидання: [19].

послугували численні записи весільних творів у фондах ПНДЛМЕ та, зокрема, матеріали і попередні теоретичні напрацювання Ю. Сливинського. Загалом у межах західної Волині і західного Полісся проф. Б. Луканюк визначив та кодифікував 10 типів ладканок і 8 типів пісень, яким відповідають 28 різних весільних форм, у т. ч. із похідними різновидами, що й нині служить надійною основою для здійснення наукових розробок численними наступниками.

Із властивим йому системним підходом в осмисленні музичного фольклору на кожному з рівнів, Професор урешті-решт мусив звернутися до жанрової класифікації народних пісень, підкріпившись при цьому вказівками С. Людкевича. У статті „Культуро-жанрова концепція С. Людкевича” [17], положення якої згодом були дещо розвинуті та на практиці реалізовані в редактованій ним книзі „Цехміструк Юрій. Народні пісні Волині” [40], запропоновано новий погляд на впорядкування розмаїтої усної пісенної творчості. При цьому головними критеріями розрізнення виступає етнокультурна приналежність пісень, їхня функція та музичний спосіб вираження, а поетичний зміст до уваги не береться. На жаль, цією систематикою послугуються лише представники львівської школи, а інші науковці використовують застарілі тематичні класифікації, згідно з якими вони визначають різного роду примарні козацькі, чумацькі, стрілецькі або взагалі немислимі сирітські чи вдовинські пісні.

Розробка наукової тематики, пов’язаної з ритмікою пісенної творчості, у другій половині 1990-х знайшла відображення у двох публікаціях „Ритмічне варіювання” [30] та „Усічення” [33]. Ці та інші ритмічні явища, що призводять до видозмін у будові народних пісень та потребують спеціальних підходів і, головне, поглиблених знань у процесі моделювання типових форм, тривалий час перебували під пильною увагою Професора та врешті удостоїлися окремої уваги у його монографії „Ритмічна варіаційність...” [29].

З етнографічних регіонів найбільшу увагу Б. Луканюк приділив дослідженню Бойківщини. Це відображено в п’ятьох наукових публікаціях ученого [6–8; 22; 28], а ще – в організованих ним же в цьому краї двох конференціях „Традиційна народна музична культура Бойківщини”, що проходили 1992 року в Турці, а 1996 – у Дрогобичі.

Вагому сторінку у 2000-х роках становлять джерелознавчі напрацювання Професора, з-поміж яких слід виділити окремі видання „Народна музика Галичини та Володимирії: матеріали до нотографії (1790–1950)” [24] та „Матеріали до бібліографії польської етномузикології XIX–XX ст.” [18]. Реєстр позицій у цих довідниках сформовано за хронологічним принципом та доповнено низкою покажчиків. Загалом такий підхід демонструє критичне осмислення та високий аналітичний рівень, на цей раз в опрацюванні фахової літератури, чого Професор притримується протягом усього свого творчого шляху.

2003 року в Рівному було видрукувано розвідку вченого „Найперші фонографічні записи в Україні: Городоцький музей” [23], яка стала сенсацією у фольклористичній галузі та допомогла встановити історичну істину, спростувавши тиражовану досі неправильну інформацію про початок звукового документування народної музики в Україні. У цій публікації ґрунтовно висвітлено етнографічний доробок барона Федора фон Штейнгеля, який влітку 1898 року здійснив запис народної

музики на воскові валики. Саме він, а не Валентин Мошков, Осип Роздольський чи Євгенія Ліньова, як це ще донедавна зазначалося у фаховій літературі, став першим фонографістом народних мелодій в Україні.

Ще одну важливу історичну справедливість проф. Б. Луканюк встановив стосовно авторства визначального для рідної галузі терміна „етномузикологія”. У його статті „До історії терміна ‘етномузикологія’” [10] неспростовно доведено лідерство в термінотворенні нашого співвітчизника К. Квітки 1928 року, а не нідерландського дослідника музичного фольклору Яапа Кунста, як це прийнято вважати у світі, що вжив його лише 1950 року. Розвідка Професора на цю тему, яка вийшла в Україні 2006 року та в перекладі англійською “On the History of the Term ‘Ethnomusicology’” в американському часописі “Folklorica” 2010 року, спровокувала листовне спілкування та дискусію з того приводу Професора з його іменитим американським колегою Бруно Неттлом.

У тих же 2000-х Професор реалізував черговий джерелознавчий проект, віддавши шану своєму позаочному, але, напевно, найбільшому вчителю – К. Квітці. Спершу 2006 року Б. Луканюк видав невеличку брошуру-покажчик друкованих робіт видатного попередника „Климент Квітка. Друковані праці та листування (станом на 2006 рік)” [15], а 2010-го за допомогою своїх однодумців реалізував унікальний проект з електронного перевидання всіх його прижиттєвих публікацій „Климент Квітка. Зібрання праць: прижиттєві публікації (1902–1941)” [3].

Ця остання зі згаданих робіт демонструє водночас іншу вагому складову наукової діяльності проф. Б. Луканюка, пов’язану з його багатолітніми, плідними редакторськими та упорядницькими напрацюваннями. Це і згадані вище матеріали численних конференцій, і окремі наукові та пісенні збірники, що в сукупності сягають понад 30 одиниць. У цій роботі Професор проявив себе не лише як висококваліфікований науковець, а і як умілий організатор і вимогливий, насамперед до себе, керівник.

Насамкінець, у контексті характеристики наукової роботи вченого слід згадати про фундаментальні напрацювання останніх років, що демонструють його високий рівень володіння науковим апаратом та разом із тим вносять, без перебільшення, революційні зміни у галузь етномузикознавства.

Передусім заслуговує на увагу опублікований 2012 року об’ємний диптих про музичну форму і лад українських дум: „Думова форма” [11] та „Думовий лад” [12]. На основі ретельного аналізу кобзарського репертуару в індивідуальних виконавських інтерпретаціях кількох автентичних носіїв Професор визначив головні композиційні елементи творів цього жанру та своєрідні канони, на що слід орієнтуватися при теоретичному розборі та у виконавській практиці сучасних популяризаторів. Щодо характеристики ладових властивостей, то вчений аргументовано спростовує застосовуваний багатьма попередніми дослідниками т. зв. звукорядний підхід, натомість пропонує аналізувати твори з позиції модальності, тобто за тетрахордовими системами.

Виявлена не раз шанобливість до своїх попередників та їхніх важких і несправедливо забутих або й узагалі невідомих напрацювань в останні роки проявилася у результаті перевидання факсимільним способом під опікою та редакцією Професора двох рукописних збірників, які тривалий час припадали порохом в архівах.

Перший – невеличка брошура „Конкурс на волинські народні пісні в 1934/35 навчальному році: вибране” [5], другий – об’ємне видання народних пісень О. Нижанківського „Нижанківський Остап. Народні пісні: Збірка 1891 року” [36].

У згаданій тут неодноразово книзі „Ритмічна варіаційність...” [29] проф. Б. Луканюк підсумовує тривалі попередні напрацювання над ритмічною складовою народних пісень. Визначивши основні механізми і наслідки модифікації базових структур, спричинені зазвичай розпросторенням вірша, вчений пропонує цілу систему пов’язаних термінопонять і низку новаторських підходів задля здійснення генеалогічної класифікації типових ритмічних форм.

Найновіша монографія проф. Б. Луканюка „Музичний часокількісний ритм” [21], яка вийшла у квітні 2017 року, не лише в найдрібніших деталях характеризує сутність найпоширенішого в музиці усної традиції типу ритму, а й взагалі перевертає попередні теорії про музичну ритміку. Особливо вражають глибинні пізнання та новопрочитання автором ритмічних теорій, що розвинулись у періоді античності та в арабському світі і на основі чого визначено чимало паралелей з українською народнопісенною творчістю.

Замість висновків

Та за цими численними, переважно новаційними науковими, педагогічними й організаційними напрацюваннями незмінно стоїть Луканюк-Людина.

Усі починання Професора, як в науці й педагогіці, так і в будові наукового життя, були з думкою не про власну вигоду (міг спокійно, без особливих зусиль працювати на одній з кафедр консерваторії, інколи щось пописувати, як це робили і роблять чимало його попередників і сучасників), а задля загального поступу української народномузичної науки, повернення їй європейської слави, здобутої загарливою працею славних наших попередників: С. Людкевича, Ф. Колесси, О. Роздольського ще на початку ХХ століття та згодом втраченої з незалежних ні від них, ні від їхніх послідовників причин.

Гідний поваги і наслідування спосіб життя в повсякденні, в науці та педагогіці, який сповідує Професор і якого вчить своїх вихованців, не втомлюючись повторювати: все що робиш – роби на совість; не працюй на смітник; виконуй обрану справу не лише задля хвилинного зиску (отримання доброї оцінки, захисту диплома, кандидатської, отримання посади), а щоби твій труд не був намарним, щоби те, що зроблено, не доводилося комусь переробляти.

Професор, нещадний до лінивства і халатності, байдужості та корисливості, кар’єризму та марнославства, усім своїм еством демонструє благородство, чесність і самозречення у процесах пошуку наукової істини та виховання за власним прикладом наступників.

Та попри щиросердну опіку та підтримку своїх учнів у науковій і педагогічній роботі, Професор ніколи не завищує оцінки напрацюванням своїх вихованців, ба навіть навпаки – не раз ставить посилені вимоги, реалізувати які вдається далеко не кожному. Зронене Професором опісля ознайомлення з виконаним чи то студентом, чи аспірантом завданням „може бути” – є зазвичай найвищою похвалою наставника.

Прискіпливість до себе й інших, педантичність, скрупульозність у вивірненні найменших деталей, опора на першоджерела вирізняють дослідницький підхід

Професора та допомагають йому бути самим собою і сказати вагоме слово в українському, а відтак європейському та світовому музикознавстві. За цим же принципом він виховує собі подібних, за це йому вдячні ті, хто витримав науково-педагогічний вишкіл, у тому числі й автори цих рядків.

Iryna Dovahliuk (Lviv, Ukraine), *Yuriy Rybak* (Rivne – Lviv, Ukraine).

Bohdan Lukaniuk: an Outstanding Researcher and Teacher

For the first time, the article highlights the considerable scientific and pedagogical achievements of prominent Ukrainian ethnomusicologist Bohdan Lukaniuk, who has been the leading proponent of the Lviv typological school and the head of the Musical Folkloristic Department at Mykola Lysenko Lviv National Musical Academy. It also presents an overview of biographical information about the scholar, analyzes his scientific works and educational achievements, and the impact of the scholar on the development of Ukrainian and European ethnomusicology.

Bohdan Lukaniuk was born in Kolomyja, a glorious city of Pokuttia in West Ukraine. He graduated specializing in violin at its music school and subsequently continued his studies with the same instrument in the Drohobych Music College. He later received his music training at the Lviv State Conservatory (Theoretical Department) under the guidance of Stanislav Lyudkevich, Volodymyr Hoshovsky and Stefaniyi Pavlyshyn. He defended his Ph. D. thesis Folk Themes in the Art of Mykola Leontovich's Creative Style at the Leningrad Institute of Theater, Music, and Film. Since 1976, he has been working at the Lviv Conservatory (now the Academy), where he founded the Department of Music Folklore and the Problematic Research Laboratory of Music Ethnology (in 1990). Currently, it is one of the largest centers of ethnomusicological research in Central and Eastern Europe.

Professor Lukaniuk organized several ethnomusicological international conferences, among them the longstanding Conference of Researchers of Folk Music of the Chervona (Red) Rus' (Galicia and Volodymyria) and Adjacent Lands. In addition, the scholar founded the yearbook Ethnomic, published in the series by the Lviv Academy of Music. Currently, twelve such publications have been issued.

Significant scientific achievements of the professor are not limited to any one area of ethnomusicology. They include the explorations of the theory of musical folklore, the history of ethnomusicology, the ethnomusical regional studies, the problem of transcription, analysis and typology of folk melodies, issues of terminology, textology, resource study, and bibliography. However, his main interest concerns the areal-typological and historical trends in the field, which help define one of the growing fields in Ukrainian ethnomusicology. During 45 years of his work, B. Lukaniuk published more than a hundred scientific articles, and in recent years he has prepared two monographs and summaries of his theoretical work: Rhythmical Variation in Folk Songs (2016) and Musical Quantitative Rhythm (2017).

Key words: *Bohdan Lukaniuk, ethnomusicology, Lviv typological school, educational process, ethnomusicological research, ethnomusicological conferences.*

Література

1. Вега Л. [Гошовський В.] [Без назви] // Советская музыка. – 1980. – № 12. – С. 33–134.
2. [Гошовський В.] Всесоюзная комиссия по народному музыкальному творчеству: информационное письмо. – Москва, 1980. – №7–8. – С. 81.
3. Квітка Климент. Зібрання праць: прижиттєві публікації (1902–1941) / ініціатор та керівник проекту Богдан Луканюк; редактор Ліна Добрянська. – Львів, 2010. –

- Електронне перевидання. Режим доступу: <https://sites.google.com/site/zpkkvitky/> (Дата звернення: 19.03.2017).
4. Коваль Василь. Генеза локальної типологічно гетерогенної народновокальної традиції (на матеріалах обрядових наспівів із околиць на північний захід від Горган): дис. ... канд. мист.: 17.00.03 / Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2006. – 189 с.
 5. Конкурс на волинські народні пісні в 1934/35 навчальному році: вибране / редакція, переклад з польської та примітки Б. Луканюка. – Рівне, 2015. – IV+20 с. з нот.
 6. Луканюк Богдан. Бойківська ладканка в запису Климента Квітки (до 50-ої річниці його смерті) // Традиційна народна музична культура Бойківщини: збірник статей і матеріалів / упорядники В. Коваль і П. Зборовський. – Львів, 2003. – С. 5–23.
 7. Луканюк Богдан. Бойківські коломийки в записах Климента Квітки // Вісник Львівського університету. – Львів, 2010. – С. 71–78. – (Серія мистецтвознавство; вип. 9).
 8. Луканюк Богдан. Деякі підсумки та перспективи музично-етнографічного дослідження Бойківщини” // Бойки: видання науково-культурологічного товариства „Бойківщина” в Дрогобичі. – 1995. – № 1–3. – С. 48–52.
 9. Луканюк Богдан. Диференціальний принцип тактування // Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: збірник наукових праць / упорядник Б. Луканюк. – Київ, 1989. – С. 59–86.
 10. Луканюк Богдан. До історії терміна „етномузикологія” // Етномузика / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 2006. – Число 1. – С. 9–32. – (Наукові збірки ЛДМА ім. М. Лисенка; вип. 12). Перевидання: Луканюк Богдан. До історії терміна „етномузикологія” // Вісник Львівського університету / упорядники А. Вовчак, І. Довгалюк. – Львів, 2006. – С. 257–275. – (Серія філологічна; вип. 37); Lukaniuk Bohdan. On the History of the Term “Ethnomusicology” // Folklorica: Journal of the Slavic and East European Folklore Association (Formerly SEEFA Journal). – 2010. – Vol. XV. – P. 129–154.
 11. Луканюк Богдан. Думова форма // Етномузика / упорядник І. Довгалюк. – Львів, 2013. – Число 9. С. 9–79. – (Наукові збірки ЛНМА ім. М. Лисенка; вип. 30).
 12. Луканюк Богдан. Думовий лад // Родина Колессів – спадкоємність науково-мистецьких традицій (з нагоди 140-річчя від дня народження академіка Філарета Колесси): збірник наукових праць та матеріалів / упорядники І. Довгалюк, А. Вовчак. – Львів, 2013. – С. 463–535. – (серія „Українська філологія: школи, постаті, проблеми”; вип. 13).
 13. Луканюк Богдан. Кілька заміток про т. зв. заспів-зачини весільних ладканок // Третя конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: матеріали / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1992. – С. 38–45.
 14. Луканюк Богдан. К критике музыкальных текстов народно-песенного творчества (О веснянке “Вийди, вийди, Іванку”) // Актуальные проблемы современной фольклористики: сборник статей и материалов / составитель В. Гусев. – Ленинград, 1980. – С. 83–107.
 15. Луканюк Богдан. Климент Квітка. Друковані праці та листування (станом на 2006 рік). – Львів, 2006. – 44 с.
 16. Луканюк Богдан. Концепція викладання етномузичних дисциплін у системі „школа – училище – виш” // Етномузика / упорядники І. Довгалюк, Ю. Рибак. – Львів, 2008. – Число 5. – С. 106–158. – (Наукові збірки ЛНМА ім. М. Лисенка; вип. 22).
 17. Луканюк Богдан. Культуро-жанрова концепція С. Людкевича: до постановки питання [початок] // Четверта конференція дослідників народної музики червононоруських

- (галицько-володимирських) та суміжних земель: матеріали / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1993. – С. 7–14; Луканюк Богдан. Культуро-жанрова концепція С. Людкевича: до постановки питання [закінчення] // П'ята конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: матеріали / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1994. – С. 7–11.
18. Луканюк Богдан. Матеріали до бібліографії польської етномузикології XIX–XX ст. – Львів, 2006. – 192 с. + CD.
 19. Луканюк Богдан. Мелотипологія весільних ладканок і пісень (за матеріалами західного Полісся та західної Волині): методичні рекомендації з курсу “Український музичний фольклор”. – Львів, 2004.
 20. Луканюк Богдан. Мій Людкевич // Спогади про Станіслава Людкевича / упорядник С. Павлишин. – Львів, 2010. – С. 8–40.
 21. Луканюк Богдан. Музичний часокількісний ритм. – Львів, 2017. – 304 с.
 22. Луканюк Богдан. Музичні жанри та форми питомої народновокальної творчості бойків (спроба типології) // Традиційна народна музична культура Бойківщини: тези доповідей науково-практичної конференції (Турка, 10 вересня 1992 року) / упорядник Б. Луканюк. – Турка, 1992. – С. 6–9.
 23. Луканюк Богдан. Найперші фонографічні записи в Україні: Городоцький музей // Етнокультурна спадщина Рівненського Полісся / упорядник В. Ковальчук. – Рівне, 2003. – Вип. IV. – С. 19–45.
 24. Луканюк Богдан. Народна музика Галичини та Володимирії: матеріали до нотографії (1790–1950). – Львів, 2001. – 68 с.
 25. Луканюк Богдан. О метро-ритмических эталонах традиционных мелодий украинских песен // Традиционный фольклор и современность: Всероссийская конференция молодых фольклористов, 20–26 февраля 1978 г., г. Кириши [Ленинградской обл.] / редколлегия: Е. Гиппиус (отв. ред.) и др. – Москва, 1978. – С. 27–28.
 26. Луканюк Богдан. Передладканки вздовж Ікви // П'ята конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: матеріали / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1994. С. 73–74.
 27. Луканюк Богдан. Питання методики географічного етномузикознавства й етнографічне регіонування західноукраїнських земель // Перша конференція дослідників народної музики західноукраїнських земель (Львів, 22–24 березня 1990 р.): програма і тези наукових повідомлень / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1990. – С. 6–8; Перевидання: Луканюк Богдан. Питання методики географічного етномузикознавства й етнографічне регіонування західноукраїнських земель // Проблеми етномузикології: збірник наукових статей / редактор-упорядник І. Клименко. – Київ, 2010. – Вип. 5. – Кн. 1, ч. 1: Студії. – С. 15–18; ч. 2: Атлас. – С. К1. – (Серія „Слов'янська мелогеографія”).
 28. Луканюк Богдан. Про мелогенезу однієї ‘бойківської’ коломийки // Традиційна народна музична культура Бойківщини: збірник статей і матеріалів / упорядники Т. Брилинський і Б. Луканюк. – Львів, 1996. – С. 12–18.
 29. Луканюк Богдан. Ритмічна варіаційність у пісенному фольклорі: теоретико-методологічне дослідження. – Львів, 2016. – 208 с.
 30. Луканюк Богдан. Ритмічне варіювання // Сьома конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: реферати / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1996. – С. 3–18.

31. Луканюк Богдан. Сравнительно-типологическое направление в украинском этномузыкознании // Традиционный и современный фольклор Приуралья и Сибири: тезисы докладов Всероссийской музыкально-фольклорной конференции в г. Свердловске, 3–8 мая 1979 г. / редколлегия: Е. Гиппиус (отв. ред.) и др. – Москва, 1979. – С. 12–13. Перевидання: Луканюк Богдан. Типологічна школа в українському етномузикознавстві // Республіканська науково-теоретична конференція „Проблеми вивчення та пропаганди народної творчості як складової частини української національної культури”: тези доповідей. – Рівне, 1990. – С. 73–74; Lukaniuk Bohdan. S. Ludkevych and Lviv school of ethnomusicology // Typological Classification of Tunes. Advanced Systems for Arranging Folklore Stoks: abstracts of the First International Ethnomusicologists' Conference, December 1–3. 1994. – Vilnius, 1994. – P. 6–7.
32. Луканюк Богдан. Типові форми музично-етнографічної документації: методичні рекомендації. – Львів, 1981. – 24 с. + 6 с. дод.
33. Луканюк Богдан. Усічення // Проблеми етномузикології: збірник наукових праць / упорядник О. Мурзина. – Київ, 1998. – Вип. 1. – С. 34–48.
34. Луканюк Богдан, Добрянська Ліна. Спроба типології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині // Четверта конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель: матеріали / упорядник Б. Луканюк. – Львів, 1993. – С. 45–51. Перевидання: 2-га редакція, доповнена: Луканюк Богдан, Добрянська Ліна. Спроба типології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині // Етнокультурна спадщина Полісся / упорядник В. Ковальчук. – Рівне, 2004. – Вип. 5. – С. 95–108.
35. Лукашенко Лариса. Традиційна вокально-обрядова культура Північного Підляшшя: дис. ... канд. мист.: 17.00.03 / Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2013. – 190 с.
36. Нижанківський Остап. Народні пісні: Збірка 1891 року / редакція, покажчики та примітки Б. Луканюка. – Львів, 2016. – XII+100 с. з нот.
37. Рибак Юрій. Обрядові пісні Верхньоприп'ятської низовини: мелотипологія – мелогеографія – культурогенеза”: дис. ... канд. мист.: 17.00.03 / Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2005. – 188 с.
38. Рибак Юрій. Методика ареально-типологічних досліджень в етномузикології. Досвід львівської школи // Етномузика / упорядник Ю. Рибак. – Львів, 2007. – Число 3. – С. 9–22. – (Наукові збірники ЛНМА ім. М. Лисенка; вип. 15).
39. Список праць Богдана Луканюка [Електронний ресурс] // <https://sites.google.com/site/bohdanlukaniuk/spisok-prac-1> (Дата звернення: 19.03.2017).
40. Цехмістрюк Юрій. Народні пісні Волині: Фонографічні записи 1936–1937 років / джерельні матеріали та видання Б. Столярчука, відчитання та загальна редакція Б. Луканюка. – Львів; Рівне, 2006. – 480 с. + CD.
41. Ярославич Любомира. Ювілейні наукові читання // Народна творчість та етнографія. – 1981. – № 5. – С.108–109.

